

FEDERALE OVERHEIDSDIENST WERKGELEGENHEID, ARBEID EN
SOCIAAL OVERLEG

Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het werk.

Advies nr. 88 van 24 juni 2005 over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 juli 2001 houdende algemeen reglement op de bescherming van de bevolking, van de werknemers en het leefmilieu tegen het gevaar van de ioniserende stralingen.

I. VOORSTEL EN MOTIVERING

Bij brief van 23 februari 2005, gericht aan de voorzitter van de Hoge Raad, vroeg de directeur-generaal van het FANC, de heer ir. Jean-Paul SAMAIN, het advies van de Hoge Raad gevraagd over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 juli 2001 houdende algemeen reglement op de bescherming van de bevolking, van de werknemers en het leefmilieu tegen het gevaar van de ioniserende stralingen.

Het Uitvoerend Bureau van de Hoge Raad behandelde het ontwerp tijdens zijn vergaderingen van 11 maart en 8 april 2005.

Het ontwerpbesluit in bijlage beoogt een gedeeltelijke omzetting van de richtlijn 2003/122/Euratom van de Raad van 22 december 2003 inzake de controle op hoogactieve ingekapselde radioactieve bronnen en weesbronnen.

Deze richtlijn heeft tot doel te streven naar een grotere veiligheid voor de hoogactieve ingekapselde radioactieve bronnen en een systeem te ontwikkelen voor de opsporing en de veilige omkadering van weesbronnen.

De omzetting zal worden gerealiseerd via een wijziging van het koninklijk besluit van 20 juli 2001 houdende algemeen reglement op de bescherming van de bevolking, van de werknemers en het leefmilieu tegen het gevaar van de ioniserende stralingen.

Het ontwerp behandelt inzonderheid volgende aspecten:

- het bekomen van een vergunning en expliciete voorwaarden daartoe;
- de overdracht van bronnen moet gemeld worden aan de overheid. Elke bron moet gedocumenteerd worden door de houder, hiervoor bestaat er een levensloopfiche voor de hele levensduur van de bron;
- een dossier wordt bijgehouden bij verwerving, wijziging aan installatie of bron, afsluiten (overdracht), jaarlijkse frequentie en op vraag van de overheid;
- de identificatie, door een uniek identificatienummer moet gebeuren door de fabrikant of leverancier; de houder zorgt ervoor dat elke bron vergezeld gaat van een schriftelijke informatie die bevestigt dat de bron geïdentificeerd en gemarkeerd is;

II. ADVIES UITGEBRACHT DOOR DE HOGE RAAD PBW TIJDENS DE VERGADERING VAN 24 JUNI 2005

De Hoge Raad voor preventie en bescherming op het werk onthaalt het ontwerp op positieve wijze, maar drukt zijn bezorgdheid uit wat betreft de volgende punten:

1. Het elektronisch opsturen van de levenslooppfiches zou verplicht moeten worden, dit om mankracht te besparen (dubbel werk als de mogelijkheid om schriftelijk en elektrisch opsturen wordt toegestaan) en om te komen tot een gemakkelijk te consulteren databank;
2. Indien het fotograferen van een bron te hoge risico's inhoudt, moet de mogelijkheid voorzien worden om de foto's te vervangen door gedetailleerde plannen of tekeningen;
3. De Lidstaten zijn niet verplicht om artikel 7 betreffende de identificatie van de bronnen om te zetten.
Degene die kans maken om een bron te verliezen, door slordigheid, zeker de foto van de bron zullen verliezen. Daarom zou het beter zijn om de foto's te laten bijhouden door het FANC, in de databank die moet worden opgesteld voor het bijhouden van de levenslooppfiches.
4. De vrees bestaat in verband met de opvolging van de weesbronnen in kader van stopzetting en overdracht. Het overdragen van bronnen aan personen zonder vergunning zou strafbaar gemaakt moeten worden.
De controle zou moeten gebeuren door de registratie en het controleren VOORALEER de overdracht gebeurt. Men leeft evenwel in Europees verband en niet binnen België alleen. De internationale afspraken en samenwerking met betrekking tot het uitvoeren van de Richtlijn, moeten derhalve een maximale aandacht aan dit probleem besteden;
5. Het opsporen van weesbronnen zou moeten aangemoedigd worden. Dit zou kunnen door bijvoorbeeld een premie voor de "vinder" te voorzien, op voorwaarde uiteraard dat de kosten die hiervan het gevolg zouden kunnen zijn niet op de vinder worden verhaald.

De Hoge Raad voor preventie en bescherming op het werk geeft desalniettemin unaniem een gunstig advies over het voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit, maar benadrukt dat de overheid het nodige zou doen voor het onder controle brengen en houden van weesbronnen en radioactieve bronnen op een wijze die beantwoordt aan de ter zake bestaande codes van goede praktijk.

III. BESLISSING

Het advies overmaken aan de Directeur-generaal van het FANC.

BIJLAGE: STANDPUNT VAN EEN GEASSOCIEERD LID - VERTEGENWOORDIGER VAN DE WERKGEVERSORGANISATIES UIT DE NIET-COMMERCIEËLE SECTOR

Voor de ziekenhuizen is dit koninklijk besluit toepasbaar op de Co-60 bronnen van de radiotherapie en op de Ir-192 bronnen van de HDR of PDR toepassingen (ook radiotherapie), eventueel op oude Cs-137 bronnen van after-loaders (alhoewel, de limiet waarde is 20 GBq).

- Voor Co-60 is dit relatief eenvoudig: de bronnen zijn zeer goed gekarakteriseerd en worden maar sporadisch verwisseld (typisch één keer om de tien jaar). De bepaling om te beschikken over een 'foto' van de bron is in strijd met het principe van de justificatie in de stralingsbescherming. Voorleggen van eventuele tekeningen,.. moet even goed zijn. Tevens dienen de operationele aspecten van de controle (bijvoorbeeld nemen van wrijfmonsters) overgelaten te worden aan de dienst fysieke controle en niet opgenomen in een zeer strikt tijdsschema. In elk geval als een ziekenhuis stopt met Co-60 wordt de bron afgevoerd naar bv. NIRAS, dat dan het beheer overneemt. Op de fiche wordt dan de nieuwe bestemming ingevuld en zit het 'werk' voor het ziekenhuis er op;
- Voor de Ir-192 bronnen is het verhaal ingewikkelder. Deze bronnen worden immers om de drie maanden omgewisseld. Dit betekent dat er veel meer 'papierwerk' bij te pas zal komen om de transfers te registreren en te signaleren aan het FANC. Tevens is het niet voorzien in het systeem dat een bron die eens 'hoogactief' was door verval onder de limietwaarden kan komen en niet meer als 'hoogactief' dient te worden beschouwd. Omdat veel van de papierwinkel van de bronleverancier vertrekt of bij de bronleverancier aankomt mag vermoed worden dat bronleveranciers wel een systeem zullen uitdokteren om dit alles overzichtelijk te houden voor hun eindgebruikers namelijk de ziekenhuizen. (bijvoorbeeld invullen van documenten bij het ophalen van de 'oude' bron en leveren van de 'nieuwe' bron, die kunnen worden doorgestuurd naar het FANC).

In de praktijk zal er niet veel veranderen op gebied van de controle (de 'hoogactieve' bronnen worden immers per definitie ingedeeld in klasse II) omdat ze reeds in klasse II ingedeeld zijn. Een probleem zou er kunnen zijn als een ziekenhuis zou beslissen een Ir-192 bron te laten vervallen (zeer weinig waarschijnlijk). Deze bron zou zelfs al is ze onder de limietwaarde als klasse II 'hoogactieve' bron blijven worden beschouwd. Ook wat betreft het 'merken' van de bronnen dient het ziekenhuis geen actie te ondernemen omdat (zeker voor de nieuwe Ir-bronnen en reeds van toepassing voor de Co-60 bronnen) de leveranciers hier wel voor zorgen.